ה שם. וְעַיֵּן לְעֵיל סוף סִימָן תמ"ג.
ו שם מִמִּשְׁנָה רֵישׁ פֶּרֶק ה' דְּעֲבוֹדָה זָרָה (סב:). ז טוּר וְהָפְרִדְכִי בְּפֶרֶק ב' דְּפְסָחִים (סי' תסד). ח מַהֲ דַּעֲבוֹדָה זָרָה ס"ג (ע"ב). ט שם בְּפִרְדְכִי.

תַּנּוּר (ז) וְאָפָה בּוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי חָמֵץ בְּפֶסַח, (ח) אֲפִלּוּ מָעוֹת אָסוּר (ל) לְקַבֵּל בְּשָׂכָרוֹ, (ט) דַּהֲוָה לֵיהּ מְשַׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה. וְאִם קִבֵּל כְּבָר הַמָּעוֹת, (י) מֻתָּר (ה) לַהֲנוֹת מֵהֶם: ה וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר (יא) לְהַשְׁכִּיר תַּנּוּרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי עַל מְנָת שֶׁיֹּאפֶה בּוֹ (ו) מַצָּה, וְאִם יֹאפֶה בּוֹ חָמֵץ אֵין זָקוּק לוֹ. הַגָּהָה: וְכֵן מֻתָּר לְהַשְׁכִּיר לוֹ בַּיִת (ז) (יב) לָדוּר בּוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּכְנִיס בּוֹ אַחַר כָּךְ חָמֵץ, שָׂרִי (אגור (סי' תצד)): ו יֵ֫שׁ מֻתָּר לוֹמַר (יג) לְעָבֵד בְּפֶסַח הֵילֵךְ דִּינָר זֶה וּקְנֵה וֶאֱכֹל, (יד) אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיִּקְנֶה (ח) (טו) חָמֵץ. חֲאֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ (טז) צֵא (ט) וֶאֱכֹל וַאֲנִי פּוֹרֵעַ. (יז) טוְיֵשׁ (י) מַתִּירִים (יח) גַּם בָּזֶה,

בַּאֵר הַיטֵב

שם. [דְּסַיָּם] [וְסַיָּם] (מגא סק"ה), וּמִכָּל מָקוֹם יֹאמַר שֶׁיֹּאפֶה בּוֹ מַצָּה]: (ו) לָדוּר. הַסְכָּמַת רִאשׁוֹנִים וְאֲחֲרוֹנִים דְּאָף עַל גַּב שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ סְתָמָא לָדוּר בּוֹ, וְלֹא אָתֵי לְאִפּוּקֵי אֶלָּא הֵיכָא שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ בְּפֵרוּשׁ לְשֵׁם חָמֵץ כְּשֶׁמַּשְׁכִּירוֹ תּוֹךְ הַפֶּסַח אוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח [מַשֹּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה], עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ט): ו (ח) חָמֵץ. וְאִם הוּא מַשְׂכָּר אֲצְלוֹ לְשָׁנָה, לֹא יֹאכַל בְּבֵיתוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁדָא. אַגָּדָה (פסחים סי' כג): (ט) וֶאֱכֹל. אִם יְרוֹעֵ שֶׁיֹּאכַל חָמֵץ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). וּמַשְׁמַעְתּוֹ לְשׁוֹן הַשֻּׁ"ע (ע"ז סג:) מִשְׁמַע, דְּאֲפִלּוּ בְּחֶשֶׁךְ בְּעַלְמָא אָסוּר. חק יַעֲקֹב (סק"י): (י) מַתִּירִים.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א]דְּנָכוֹן לְמַעֲשֶׂה לִנְהֹג שֶׁיִּמְכֹּר לְהָעַכּוּ"ם הַתַּנּוּר עַל שָׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח שֶׁיִּהְיֶה לְגַמְרֵי בִּרְשׁוּתוֹ וְיִקְצֹב עִמּוֹ מֵקֶץ עֲבוּר זֶה, וְיִטֹּל מִמֶּנּוּ הַדָּמִים מִתְּחִלָּה קֹדֶם פֶּסַח, (יג) וּבָזֶה אֵין שׁוּם אִסּוּר מַה שֶּׁחָל בְּשָׁבוּעַ זוֹ שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אֲחֲרֵי שֶׁהוּא בְּהֶבְלָעָה: ד (ז) וְאָפוּ בּוֹ עַכּוּ"ם וְכוּ'. וּמַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּידִיעַת הַבְּעָלִים, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: (ח) אֲפִלּוּ מָעוֹת. וְכָל שֶׁכֵּן כְּכָרוֹת מֵאוֹתָן שֶׁאָפוּ בְּפֶסַח, דְּאָסוּר לוֹ לְקַבֵּל, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר הַפֶּסַח: (ט) דַּהֲוָה לֵיהּ מְשַׁתַּכֵּר וְכוּ'. דְּאָסוּר לְכַתְּחִלָּה (יא) מִדְּרַבָּנָן בְּכָל אִסּוּרֵי הֲנָאָה, וַאֲפִלּוּ נוֹתֵן לוֹ הַמָּעוֹת קֹדֶם פֶּסַח (טו) אוֹ אַחַר פֶּסַח. וְלֹא דְּמֵי לְסָעִיף ג', דְּהָתָם הַתַּנּוּר הָיָה שֶׁל שְׁתָּפִים, וּכְשֶׁמְּחַלְּקִים בְּזְמַן הֶוָּה לֵיהּ כְּעֵת הַהִיא שֶׁהַתַּנּוּר שֶׁל עַכּוּ"ם לְגַמְרֵי: (י) מֻתָּר לַהֲנוֹת מֵהֶם. דְּמִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה אֵינוֹ אָסוּר בְּדִיעֲבַד בְּשׁוּם מָקוֹם, שֶׁאֵין זֶה גּוּפוֹ שֶׁל חָמֵץ וְלֹא חֶלְיָפִיו, (טז) רַק הַמָּעוֹת בָּא עַל יְדֵי גֶּרֶם חָמֵץ, וְלֹא הֶחְמִירוּ בָּזֶה רַק בְּיֵין נָסָךְ מִשּׁוּם חֲמָרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה. וְכָל זֶה בְּקִבֵּל מָעוֹת, אֲבָל אִם נָתְנוּ לוֹ אֵיזֶה כְּכָרוֹת מִכְּכָרוֹת שֶׁאָפוּ בְּתַנּוּרוֹ, (יז) אָסוּר לַהֲנוֹת מֵהֶם, דְּזָכָה בָּהֶם כְּבָר בְּפֶסַח בְּשָׂכָר תַּנּוּרוֹ אִם דַּרְכָּן לְעוֹלָם לָתֵת כְּכָרוֹת, וְהָוֵי לֵיהּ חָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח: ה (יא) לְהַשְׁכִּיר תַּנּוּרוֹ לְנָכְרִי עַל מְנָת וְכוּ'. וְאֵין זֶה מִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה שֶׁאָסוּר לְכַתְּחִלָּה עַל כָּל פָּנִים, (יח) כֵּיוָן שֶׁאַף אִם לֹא הָיָה אוֹפֶה בּוֹ הַנָּכְרִי כְּלוּם גַּם כֵּן הָיָה צָרִיךְ לְפָרַע לוֹ לְיִשְׂרָאֵל שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם, שֶׁהֲרֵי הִשְׁכִּירוֹ לוֹ לִזְמַן, וְאִם כֵּן אֵין הַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכֵּר כְּלוּם בְּמַה שֶּׁהֶעֱבִיר אוֹפֶה חָמֵץ. (יט) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לוֹמַר לוֹ שֶׁיֹּאפֶה מַצָּה, דְּאִם לֹא כֵּן, כֵּיוָן שֶׁיְּדוּעַ שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱפוֹת בּוֹ חָמֵץ, הֲרֵי כְּאִלּוּ הִשְׁכִּיר לוֹ לַאֲפִיַּת חָמֵץ דְּאָסוּר: (יב) לָדוּר בּוֹ. (כ) הֵיְינוּ אַף עַל גַּב שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ סְתָמָא לְדוּר בּוֹ הוּא, וְלֹא אָתֵי לְאִפּוּקֵי אֶלָּא הֵיכִי שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ בְּפֵרוּשׁ לְשׁוּם בּוֹ חָמֵץ, וּמִשּׁוּם דְּמַשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה. וּמַשְׁמַע מִדְּבָרֵי (כא) אַחֲרוֹנִים, דְּאֵין לָאֶסֹּר מִשּׁוּם מִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה אֶלָּא דַּוְקָא הֵיכִי שֶׁהִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ, כְּגוֹן בְּפֶסַח אוֹ עֶרֶב פֶּסַח, אֲבָל קֹדֶם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה, וְיֵשׁ מַחְמִירִין בָּזֶה (כב) אֲפִלּוּ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים קֹדֶם לְפֶסַח: ו (יג) לְעָבֵד. אַף שְׁמוֹנוֹתָיו עָלָיו, הוֹאִיל וְלֹא אָמַר לוֹ שֶׁיִּקְנֶה חָמֵץ: (יד) אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיִּקְנֶה וְכוּ'. וְאִם הוּא מַשְׂכִּיר אָצְלוֹ לְשָׁנָה, לֹא יֹאכַל בְּבֵיתוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁדָא [אַגָּדָה (פסחים סי' כג)]: (טו) חָמֵץ. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ הֵילֵךְ דִּינָר זֶה (כג) וּקְנֵה לְךָ חָמֵץ מִן הַחֲנְוָנִי וֶאֱכֹל, (כד) אֲפִלּוּ אִם הוּא עַכּוּ"ם דְּעָלְמָא שֶׁאֵין מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו, דְּכֵיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ אָסוּר לוֹ לְקָנוֹת חָמֵץ בְּפֶסַח, אָסוּר לוֹ לוֹמַר לְעַכּוּ"ם לְקָנוֹתוֹ, דְּאַף שֶׁהַנָּכְרִי קוֹנֶה אוֹתוֹ לְעַצְמוֹ וְלֹא בִּשְׁבִיל הַיִּשְׂרָאֵל, כֵּיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן לוֹ דִּינָר וְאוֹמֵר לוֹ שֶׁיִּקְנֶה בּוֹ חָמֵץ וְהָעַכּוּ"ם קוֹנֶה אוֹתוֹ בְּדִבּוּרוֹ, הֲרֵי נִרְאֶה כִּשְׁלוּחוֹ, אֲבָל מֻתָּר לוֹמַר לוֹ קְנֵה לְךָ חָמֵץ בְּדִינָר שֶׁלְּךָ וֶאֱכֹל: (טז) צֵא וֶאֱכֹל וְכוּ'. וְדַוְקָא (כה) שֶׁאָמַר לוֹ צֵא וֶאֱכֹל חָמֵץ, אוֹ עַל כָּל פָּנִים שֶׁיּוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיֹּאכַל חָמֵץ. וְהַטַּעַם, שֶׁכֵּיוָן שֶׁנּוֹתֵן לוֹ הַחֲנְוָנִי לְעָבֵד עַל דַּעַת שֶׁיִּפְרַע הוּא לְהַחֲנְוָנִי, הֲרֵי הַחֲנְוָנִי שְׁלוּחוֹ, וְהָוֵי כְּאִלּוּ הוּא מַאֲכִילוֹ חָמֵץ בְּיָדַיִם, וְכֵיוָן שֶׁמְּזוֹנוֹתָיו עָלָיו נִמְצָא שֶׁנֶּהֱנֶה הוּא מִן הֶחָמֵץ שֶׁמַּאֲכִילוֹ: (יז) וְיֵשׁ מַתִּירִין וְכוּ'. שֶׁכֵּיוָן (כו) שֶׁעֲדַיִן לֹא נָתַן הַמָּעוֹת לַחֲנְוָנִי, לֹא חֲשִׁיב כַּחֲמָצוֹ מַה שֶּׁנּוֹתֵן לוֹ הַחֲנְוָנִי לְעָבְדוֹ, אֶלָּא חוֹב בְּעָלְמָא נִתְחַיֵּב לְהַעַכּוּ"ם בַּעֲבוּר שֶׁעָרַב בַּעֲדוֹ. וְלִדְיָנָא עִקָּר (כז) כְּדַעָה זוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה (כח) [ג]נָכוֹן לָחֹשׁ לְסָבָרָא הָרִאשׁוֹנָה בְּעָבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ (כט) שֶׁמְּזוֹנוֹתֵיהֶן עָלָיו, שֶׁלֹּא לוֹמַר לוֹ שֶׁיִּלֵּךְ וְיַקִּיף עַל חֶשְׁבּוֹנוֹ אֶלָּא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת מְזֻמָּן וְהוּא יִקְנֶה מַה שֶּׁיִּרְצֶה: (יח) גַּם בָּזֶה. וּלְדַעָה זוֹ (ל) מֻתָּר גַּם כֵּן לוֹמַר לַחֲנְוָנִי תֵּן לְפוֹעֲלִי חָמֵץ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ, וּמִשָּׁעַם הַנַּ"ל. וּלְעִנְיַן תִּינוֹק שֶׁנִּתְּחַנֵּךְ לוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת חָמֵץ, (לא) צָרִיךְ לִשְׁא אוֹתוֹ לְבַיִת נָכְרִי וִיבַקֵּשׁ לְהַנָּכְרִי שֶׁיַּאֲכִיל חָמֵץ לְהַתִּינוֹק, וְאַף יְזַהֵר שֶׁלֹּא יִקְחוֹ בְּיָדוֹ, דְּזוֹכֶה בּוֹ], וְאִם אֵין הַנָּכְרִי רוֹצֶה לִתֵּן לוֹ בְּחִנָּם, יָכוֹל לְהַטְבִּיחוֹ שֶׁיְּשַׁלֵּם לוֹ אַחַר כָּךְ, דְּמֻתָּר מֵעִקַּר הַדִּין וְכַנַּ"ל, אֲבָל לֹא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת קֹדֶם אוֹ בְּשָׁעָה שֶׁנּוֹתְנוֹ לוֹ לֶאֱכֹל, דְּקוֹנֶה הֶחָמֵץ בָּזֶה וְאָסוּר לְכָלֵי עַלְמָא,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) מְקוֹר חַיִּים (בי"ו סק"ב), וּמִשָּׁעַם דְּהָא בְּהֶבְלָעָה מֻתָּר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רמ"ה (ס"א), וּמַה שֶּׁאָסַר הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מְיֵירִי שֶׁלֹּא בְּהֶבְלָעָה: ד (יד) כְּתָבְנוּ זֶה לְפִי שִׁיטַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) וְהַגְּרַ"א וְעוֹד אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים דְּמַפְקֵי לְאִסּוּר בָּזֶה לְקַמָּן בְּסָעִיף ז', וּכְדַעַת הָרַמְ"א בְּהַגָּ"ה סָעִיף (ו') [ה']. אֲבָל בָּאֱמֶת דַּעַת הַמְחַבֵּר בְּצַעְמוֹ לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' מוּכָח דְּסָבְרִינְהוּ לֵיהּ כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁקְּלָלִים בָּזֶה, וְהֵאי דְּקָאָמַר דְּהָוֵי לֵיהּ מִשְׁתַּכֵּר, דַּוְקָא מִשּׁוּם דְּדַרְכָּן הָיָה לָתֵת כְּכָרוֹת וְאָלוּ הַמָּעוֹת הֵם חֶלְיְפֵי כְּכָרוֹת, וְאַף דְּאֵינוּ תּוֹפֵס דָּמְיוּ, הֵיְינוּ רַק בְּדִיעֲבַד אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר: (מ) וְאֵלּוּ רַבָּה (סק"ה): (מ) הַגְּרַ"ז (ס"ה). וְאֲפִלּוּ נָעֲשָׂה חֲדָשׁ בִּידִיעָתוֹ, נִמְי מֻתָּר. וְהָאַחֲרוֹנִים שִׁכְּתְבוּ דְּאִם הָיָה בִּידִיעָתוֹ תְּלוּי בְּהָא דִּלְעֵיל סוֹף סִימָן תמ"ג פְּלוּגְתָּא רַשַׁ"שׁ (חולין ד: ד"ה מפני וכו' בשל עובדי כוכבים) וְהָרַמְבַּ"ם (מאכ"א פ"ח הט"ז), הֵם מְיֵירֵי בְּהָיָה הַמְנַהֵג לָתֵת כְּכָרוֹת, וְאִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ מָעוֹת, הַמָּעוֹת הוּא חֶלְיְפֵי הַכְּכָרוֹת שֶׁכְּבָר זָכָה בָּהֶם, וְאִם כֵּן לְהָנֵי דְּאָסְרִי לְעֵיל סוֹף סִימָן תמ"ג הוּא הַדִּין הָכָא, וְעַל כָּרְחָךְ בְּשֶׁנַּעֲשָׂה בְּלִי יְדִיעָתוֹ, דְּבָזֶה לְכָלֵי עַלְמָא שָׁרֵי: (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וּשְׁאָרֵי

[א] דיקוטי דברי הרב: בשו"ע הרב (ס"ו) כתב שאין היתר אלא שבתחלת השותפות יתנה עם הנכרי שיטול הוא בלבדו בשבוע של פסח וכו' שלא זכה הישראל מעולם במחצית החמץ של פסח. ובסעיף ז' כתב שאם לא התנה כן יש עוד תקנה שקודם הפסח ימכור התנור לנכרי ויקבל דמים ממנו. [ב] בשו"ע הרב (סכ"ג) כתב שיש אומרים שמחמת חומרות חמץ יש להחמיר שלא לומר לנכרי קנה לך חמץ, וטוב לחוש לדבריהם. ולא חילק בין עבדו ושפחתו לשאר נכרים משמע שאף בכל נכרים יש להחמיר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(יט) אֶלָּא אִם כֵּן הִקְדִּים (יט) [יא] דִּינָר (כ) אוֹ שָׁנָּשָׁא וְנָתַן בְּיָד. הַגָּהּ: (כא) וְאָסוּר לְקָנוֹת חָמֵץ לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּפֶסַח, (כב) אֲפִלּוּ בִּמְעוֹתָיו (יט) [יב] (כג) שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי (ריב"ש סימן ת"א): ז * אָסוּר לְהַשְׁכִּיר (יג) [יג] כְּלִי לְאֵינוֹ

י טור, מִפְּנֵי שְׁרוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל אִסּוּר שֶׁלֹּא יִבְקַע הַכֶּלִי.

בַּאֵר הֵיטֵב

וְכֵן עִקָּר. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ט). אֲבָל הַב"ח (סק"ג) וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ב) וְחק יַעֲקֹב (סק"ק יא) פָּסְקוּ כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה לְהַחְמִיר: (יט) דִּינָר. וְדַוְקָא שֶׁהַדִּינָר עָדַיִן בְּעֵין בְּיַד הַחֲנָנִי בְּשָׁעָה שֶׁאוֹכֵל. וְאִם לֹא הִקְדִּים לוֹ דִּינָר, מַתָּר לוֹמַר תֵּן לְפוּעֲלִים חָמֵץ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ. וְאִם כֵּן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּינוֹק וְצָרִיךְ לִשְׁתּוֹת חָמֵץ, מַתִּיר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי תֵּן לוֹ לִשְׁתּוֹת חָמֵץ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ, אֲבָל הוּא לֹא יִקַּח הֶחָמֵץ בְּיָדוֹ, וּבְחק יַעֲקֹב (שם) כָּתַב שֶׁלֹּא יֹאמַר וַאֲנִי פּוֹרֵעַ. וְעַיֵּן בַּ"ח (שם). וּבְחוֹלָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה הַכֹּל שָׁרִי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמִגֵּן אַבְרָהָם סוֹף סִימָן שמ"ג (שם) וּבִתְשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה סִימָן י"ד, וְעַיֵּן שוּ"ת בַּ"ח סִימָן [ק]מ"ג. וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת מִחְצָה עֲשָׂרָה לְהַפְסִיק, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ. חק יַעֲקֹב (שם), עַיֵּן שָׁם: (יב) שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי. דְּאֵין שְׁלִיחוּת לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְנִמְצָא הַיִּשְׂרָאֵל קוֹנֶה אוֹתָם, וְעוֹד דְּאֵינְכָא לְמֵחַשׁ שֶׁמָּא יֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְעוֹד דְּנִרְאֶה דְּרוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): ז (יג) כְּלִי. הַטַּעַם שְׁרוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ שֶׁיִּשָּׁאֵר וְיִתְקַיֵּם הֶחָמֵץ בְּתוֹכוֹ, שֶׁאִם יִטֹּל הֶחָמֵץ מֵהַקְּדָרָה בְּעוֹדָנָהּ עַל גַּבֵּי הָאוּר יִבְקַע הַכֶּלִי אֲצֶל הָאוּר, וְאִם כֵּן נֶהֱנֶה מֵחָמֵץ, אֲבָל בְּתַנּוּר לֹא שַׁיָּךְ זֶה. וְעוֹד כֵּיוָן שֶׁהַכֶּלִי עַצְמוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה, שֶׁהַקְּדָרָה בְּלוּעַ מֵחָמֵץ, אָסוּר לְהַשְׁכִּירָהּ לְכַתְּחִלָּה,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [יא] דִּינָר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. עַיֵּן בְּשׁוּ"ת בַּ"ח סִימָן קמ"ג שֶׁלְּדַעַת הַשּׁוּר אָסוּר לִפְסֹק עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי קֹדֶם הַפֶּסַח שֶׁיֹּאכְלוּ עִמּוֹ עֲבָדָיו וְשִׁפְחוֹתָיו הָאֵינָם יְהוּדִים בְּפֶסַח, אַף שֶׁאוֹמֵר כֵּן קֹדֶם פֶּסַח, שֶׁפְּרָעוֹן לְפָל יוֹם וְיוֹם הוּא, וְנִמְצָא פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ מֵאוֹתוֹ הָעֲנָה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תמ"ה סָעִיף קָטָן ג' בְּבֵאוּר הֵיטֵב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַב"ח בָּזֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּחוֹלֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה שָׁרִי, עַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן (ט') [ט"ו] שֶׁכָּתַב שֶׁאַף בְּיֶשׁ בּוֹ סַכָּנָה לֹא יֵחֵל לוֹ הֶחָמֵץ בְּיוֹתֵר, דְּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל מִנֵּיהּ, וְכֹהֲאי גַּוְנָא אָמְרִינַן לְעִנְיַן קְרִיאָה לְאוֹר הַנֵּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁנַיִם מְדַקְּדְּרִי אַהֲדָדֵי, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ט"ו כְּתַבְתִּי כְּהֲאי גַּוְנָא מִשּׁוּ"ת שַׁעַר אֶפְרַיִם (סי' ז), וּמִכָּל מָקוֹם פָּשׁוּט דְּדַוְקָא אִם אַחַר מְזֻמָּן לְגַנָּיו מִיָּד, דְּדָבָר פָּשׁוּט דִּבְמָקוֹם סַכָּנָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּלֹא אִחוּר אַף לְדַעַת הָרַמְ"א בְּסִימָן שכ"ח (סי"ב), עַיֵּן שָׁם, וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דִּכְהֲאי גַּוְנָא שַׁאֵינוֹ רַק חֲשָׁשׁ בְּעָלְמָא פָּשִׁיטָא שֶׁהַזְּרִיז מְשֻׁבָּח: (יב) שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. עַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם (או"ח) סִימָן כ"ט מִדִּבְרֵי הָרִיב"ש סִימָן ת"א, וּכְמָה שֶׁכָּתַב עָלָיו הַמַּשְׁנָה לַמֶּלֶךְ (חמץ ומצה פ"ד ה"ג), וְשָׁם מְבֹאָר דְּאִם עָבַר הַיִּשְׂרָאֵל וְקָנָה הֶחָמֵץ לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּפֶסַח וְהוּא רוֹצֶה לִתְּנוֹ לוֹ בְּפֶסַח, פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר, מַה שַּׁאִין כֵּן אִם כְּבָר עָבַר הַפֶּסַח וְרוֹצֶה לִתְּנוֹ לוֹ אַחַר הַפֶּסַח יֵשׁ לְצַדֵּד לְהַתִּיר, עַיֵּן שָׁם: ז [יג] כְּלִי. וְכָתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ט"ו בְּיִשְׂרָאֵלִים שֶׁפָּקְדוּ חֲמָצָם לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וּבְחל הַמּוֹעֵד פֶּסַח גָּבְרוּ הַמַּיִם וּמִתְיָרְאִים שֶׁיִּשְׁטְפוּ הַמַּיִם הַכֹּל וְיֵלֵךְ לְאִבּוּד, רָשָׁאִים לִשְׁלֹחַ אַחַר הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁקָּנָה הֶחָמֵץ, וְלוֹמַר לוֹ שֶׁיַּצִּיל אֶת שֶׁלּוֹ לְקַחְתּוֹ לְחָדֵר אַחֵר שֶׁלֹּא יִשְׁטְפוּ הַמַּיִם, וְאִם אֵין שָׁם אוֹתוֹ אֵינוֹ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכֵנ"ל. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁאתוֹ לְחוּץ, וּבְעֵל כָּרְחוֹ צָרִיךְ הֶעָבּוּ"ם לְהָבִיא הֶחָמֵץ לְבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּלְהַאֲכִילוֹ שָׁם, יֵשׁ לוֹ לוֹמַר לְהָעַבּוּ"ם שֶׁיִּקְבֵּץ הֶחָמֵץ הַנִּשְׁאָר וְיִשָּׁאֲנוּ לְבֵיתוֹ, וּכְשֶׁיִּצְטָרֵךְ לֶאֱכֹל עוֹד הַפַּעַם יָחֵזֹר וְיִבְיָאֲנוּ וְיֹאכִילֶנּוּ. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְמְצֹא נָכְרִי עַל כָּל פַּעַם וּפַעַם, יֵשׁ לְהָקֵל שֶׁיַּשְׁאִיר הֶעָבּוּ"ם חָמֵץ בְּבֵיתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּסְפִּיק לַתִּינוֹק לְכַמָּה פְּעָמִים, וְיֹאמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקָנוֹת אֶת הֶחָמֵץ א)[דְּאִי לָאו הָכִי קָנֵי לֵיהּ רְשׁוּתוֹ] וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תמ"ח (ס"ב). וְיִצְנָה לְקָטָן שֶׁיֹּאכַל לַתִּינוֹק אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ אֵין לוֹ לְהַאֲכִילוֹ, חֲדָא דְּאָסוּר לְכַתְּחִלָּה לִגַּע בּוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תמ"ו (סק"ט), וְעוֹד מִשּׁוּם לְתָא דְּקִנְיָן. וְאִם יָכוֹל לְהַטְמִין הֶחָמֵץ בְּמָקוֹם שֶׁמֻּנָּח חֲמֵצוֹ הַמְּכוּר, יַטְמִינוֹ שָׁם וְיֹאשָׁא הַתִּינוֹק לְשָׁם לֶאֱכֹל, וְאִם לֹא, יַעֲשֶׂה מְחִצָּה עֲשָׂרָה בְּפָנֵי הֶחָמֵץ וְעַל כָּל פָּנִים יִכָּפֶה עָלָיו כֶּלִי. וְכָל זֶה אִם אֵין הַתִּינוֹק מְסֻכָּן לָזֶה, דְּבֵיכִישׁ סַכָּנָה אֵין צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּכָל זֶה, כְּדֵי לְמַהֵר בַּאֲכִילָתוֹ וּכְדִלְעֵיל סִימָן שכ"ח (ס"ב): (יט) אֶלָּא אִם כֵּן הִקְדִּים לוֹ דִּינָר. לַחֲנָנִי, וְצִוָּהוּ לָתֵת מְזוֹנוֹת לְעַבְדּוֹ כְּשֶׁיָּבוֹא, אָז הֲוָה לֵיהּ הֶחָמֵץ כְּמַאֲכִילוֹ בְּיָדַיִם וּבְזֶה אָסוּר (נט) אֲפִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיִּקְנֶה חָמֵץ. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קל"ב סָעִיף ד' שֶׁכָּתַב, דְּגַם בְּהִקְדִּים לוֹ דִּינָר אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן כְּשֶׁאָמַר לוֹ יְהֵא דִּינָר זֶה בְּיָדְךָ עַד שֶׁתִּתֵּן לְהַפּוֹעֵל שֶׁלִּי, אֲבָל אִם הִרְשָׁהוּ לְהוֹצִיאוֹ עֶכְשָׁו בְּהוֹצָאָה, מֻתָּר, דִּכְשָׁעָה שְׁנוֹתֵן לְהַפּוֹעֵל אֵין כְּאן דִּינָר שֶׁיִּקְנֶה לְבַעַל הַבַּיִת, אֲבָל כַּמָּה (נח) אַחֲרוֹנִים חָלְקוּ עָלָיו וְהִסְכִּימוּ דְּאָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי. וְדַע דְּהִקְדִּים לוֹ דִּינָר, לָאו דַּוְקָא, (נט) דְּהוּא הַדִּין אִם נָתַן לוֹ דִּינָר בְּשָׁעָה שֶׁנָּתַן הַחֲנָנִי הֶחָמֵץ לְעַבְדּוֹ דְּגַם כֵּן אָסוּר, וְלֹא אָתֵי בָּזֶה לְמַעוּטֵי רַק אִם פָּרַע לוֹ לְאַחַר זְמַן: (כ) אוֹ שֶׁנָּשָׂא וְנָתַן בְּיָד. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁבְּעַל הַבַּיִת בְּעַצְמוֹ לָקַח הֶחָמֵץ מִן הַחֲנָנִי הֶעָבּוּ"ם לְצָרְכּוֹ וּנְתָנוֹ לוֹ, וְכָזֶה אֲפִלּוּ (ס) לֹא נָתַן לוֹ מָעוֹת כְּלָל אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּקָנָה הֶחָמֵץ בְּמִשְׁיכָתוֹ מִן הֶעָבּוּ"ם: (כא) וְאָסוּר לִקְנוֹת וְכוּ'. דְּאִיכָּא (ס) לְמֵחַשׁ שֶׁמָּא יֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְעוֹד (ס) דְּהוּא רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל הֶחָמֵץ, וְעוֹד דְּהָא אֵין שְׁלִיחוּת לְעַבּוּ"ם, וְנִמְצָא דְּהַיִּשְׂרָאֵל קוֹנֶה אוֹתָם (סא) וְנִמְצָא בְּבֵל יֵרָאֶה, (סב) וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מוֹשֵׁךְ הֶחָמֵץ מֵרְשׁוּת הַמּוֹכֵר אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ דָּמִים בִּלְבַד בְּפֶסַח, גַּם כֵּן אָסוּר, לְפִי שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹנֶה מֻטַּלְטָלִין מֵעַבּוּ"ם בְּכֶסֶף בִּלְבַד: (כב) אֲפִלּוּ בִּמְעוֹתָיו וְכוּ'. וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא כִּוֵּן לִקְנוֹתוֹ לְעַצְמוֹ וְגַם לֹא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת (מ) כְּלָל, יֵשׁ לְצַדֵּד לְהָקֵל בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָאָה לְאַחַר הַפֶּסַח, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י). וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"י יב): (כג) שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי. וְכֵן אָסוּר לוֹמַר לְעַבּוּ"ם (מא) בְּחל הַמּוֹעֵד פֶּסַח שֶׁיִּקְנֶה חָמֵץ בִּשְׁבִילוֹ, וַאֲפִלּוּ לֹא יִמְשֹׁךְ הֶחָמֵץ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין לְעַבּוּ"ם שְׁלִיחוּת לְחַמְרָא. וּכְדִיעֲבַד אִם קָנָה וְלֹא מָשַׁךְ לְרְשׁוּתוֹ, אֵין לְאָסֹר לְאַחַר הַפֶּסַח [מַחְדוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר, עַיֵּין שָׁם]. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יב), בְּעַבּוּ"ם שֶׁקּוֹנֶה מֵעַבּוּ"ם תְּבוּאָה שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָהּ קְצָת חֲמוּצִים, שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל לְהֵיוֹת סַרְסוּר בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא בְּעֵד הַחֲמוּצִים הוּא נוֹתֵן דָּמִים. אִם הָיְתָה בָּהֶמַת עַבּוּ"ם טְעוּנָה חָמֵץ, (מב) מֻתָּר לְפָרְקָהּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, דְּאַף דְּהֶעָבּוּ"ם מַחֲזִיק לוֹ טוֹבָה עֲבוּר זֶה [וְזֶה מִקְרֵי בְּעָלְמָא כְּרוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל חָמֵץ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) הַגְרַ"ז (סכ"ג), וְכֵן מַשְׁמַע בְּגִמָּרָא (ע"ז סג:) דְּקָאֲמַר 'חוֹשֵׁשׁ' וְכוּ': (נד) שָׁ"ךְ (יו"ד סם ס"ק לא) ט"ז (סק"ח) וּפְרִי חָדָשׁ (כאן ס"ב), וְכֵן נוֹטָה שָׁם דַּעַת הַגְרִ"א בְּבֵאוּרוֹ (ס"ק כט), דְּלֹא כְּמִגֵּן אַבְרָהָם שֶׁהִעְתִּיק בְּעִנְיָנוֹ רַק דַּעַת הַמְחַבֵּר שָׁם: (נה) רִיטְבָ"א בְּעֲבוֹדָה זָרָה שָׁם (ד"ה והא דאמרינן), עַיֵּן שָׁם: (נו) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם), עַיֵּן שָׁם: (נז) רִיב"ש. וְכָתַב עוֹד שָׁם, וְאֶפְלוּ אִם נִימָא שֶׁאֵין הַיִּשְׂרָאֵל רוֹצֶה שֶׁיִּקְנֶה לְעַצְמוֹ מְשׁוּם אִסּוּרָא, מִכָּל מָקוֹם חֲמֵצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאַחֲרָיוּתוֹ עָלָיו, אָסוּר. וְרְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְזֶה נַמִּי אִם יְאַבֵּד הֶחָמֵץ יַגִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל הֶפְסֵד מִזֶּה,

---

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ובשו"ע הרב (שם) כתב שאע"פ שהניחו בביתו לא תקנה חצירו, שאין חצירו של אדם קונה לו בעל כרחו [ולא הצריך לומר בפירוש שאינו רוצה לקנות].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah